

Styrning och kontroll av gymnasiesärskolan

Karlstads kommuns revisorer
November 2019

Viktor Prytz, projektledare, certifierad kommunal revisor
Helena Richardsson, projektmedarbetare

Innehållsförteckning

1.	Inledning	4
1.1.	Bakgrund	4
1.2.	Syfte och revisionsfrågor	4
1.3.	Revisionskriterier	4
1.4.	Kontrollmål	4
1.5.	Avgränsning	4
1.6.	Metod	4
2.	Gymnasiesärskolan i Karlstad	6
2.1.	Organisation	6
3.	Granskningsresultat	7
3.1.	Uppföljning av resultat i förhållande till de nationella målen	7
3.1.1.	lakttagelser	7
3.1.2.	Bedömning kontrollmål 1	8
3.2.	Uppföljningen dokumenteras	8
3.2.1.	lakttagelser	8
3.2.2.	Bedömning kontrollmål 2	8
3.3.	Vidtagande av utvecklingsåtgärder	8
3.3.1.	lakttagelser	8
3.3.2.	Bedömning kontrollmål 3	10
3.4.	Resursfördelning utifrån elevernas behov och förutsättningar	10
3.4.1.	lakttagelser	10
3.4.2.	Bedömning kontrollmål	11
3.5.	Uppföljning av resursfördelningens effekter på elevernas måluppfyllelse	12
3.5.1.	lakttagelser	12
3.5.2.	Bedömning kontrollmål 5	12
4.	Revisionell bedömning	13
4.1.	Bedömningar mot kontrollmål	13
4.2.	Rekommendationer	14
	Bilaga 1 - Dokumentförteckning	15

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Karlstads kommun granskat styrningen och kontrollen av gymnasiesärskolan. Syftet med granskningen är att bedöma om gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har en ändamålsenlig styrning och kontroll av gymnasiesärskolan. Granskningen besvarar följande revisionsfråga:

- Har gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden en ändamålsenlig styrning och kontroll av gymnasiesärskolan?

Utifrån granskningen är vår samlade bedömning att gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden delvis säkerställer en ändamålsenlig styrning och kontroll av gymnasiesärskolan.

Vår samlade bedömning grundar sig på iakttagelser och bedömningar för respektive kontrollfråga, vilka framkommer i sin helhet av rapporten. Nedan återfinns en översiktlig bedömningen för respektive kontrollfråga.

Kontrollmål 1: Nämnden följer upp resultat inom utbildningen i förhållande till de nationella målen.

Nämnden följer upp resultat inom utbildningen i förhållande till de nationella målen en gång per år. Vi anser att detta är för sällan. Vi anser även att de kommunala målen har för stort utrymme i förhållande till de statliga målen. Att nämnden och förvaltningen arbetar med att utveckla detta i och med framtagandet av de kommunala målen för år 2020, anser vi är positivt.

Bedömning: Delvis uppfyllt.

Kontrollmål 2: Uppföljningen dokumenteras.

Granskningen visar att uppföljningen av de nationella målen dokumenteras i den uppföljning som genomförs.

Bedömning: Uppfyllt.

Kontrollmål 3: Utifrån uppföljning och analys vidtar nämnden utvecklingsåtgärder.

Nämnden har fått uppföljning av verksamheten rapporterad under året. I uppföljningen har det framkommit brister som i vissa sammanhang har resulterat i åtgärder från nämnden. Det har även förekommit att brister har rapporterats i uppföljningen utan att nämnden vidtagit åtgärder. I de sammanhang där åtgärder har vidtagits framgår det inte tydligt att åtgärderna har följts upp och utvärderats för att säkerställa att de gett avsedd effekt.

Bedömning: Delvis uppfyllt

Kontrollmål 4: Nämnden fördelar resurser till gymnasiesärskolan utifrån elevernas behov och förutsättningar.

I intervju framkommer att tilldelningen till gymnasiesärskolan inte är helt ändamålsenlig, bland annat vad gäller undervisningskostnaden och kostnaden för elevassistent. Att budgetposterna elevhälsa och skolledningsresurs baseras på de faktiska kostnaderna i verksamheten, anser vi är positivt.

Bedömning: Delvis uppfyllt.

Kontrollmål 5: Nämnden följer upp resursfördelningens effekter på elevernas måluppfyllelse.

Vi kan konstatera att nämnden inte har följt upp den interna resursfördelningens effekter på elevernas måluppfyllelse.

Bedömning: Inte uppfyllt.

Rekommendationer

Utifrån granskningens resultat rekommenderar vi gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden att:

- Upprätta en löpande uppföljning av resultat inom utbildningen i förhållande till de nationella målen
- Säkerställa att vidtagna åtgärder vid identifierade brister får avsedd effekt.
- Säkerställa att tilldelningen av resurser till gymnasiesärskolan sker utifrån elevernas behov och förutsättningar.
- Följa upp resursfördelningens effekter på elevernas måluppfyllelse.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ansvarar för den kommunala gymnasiesärskolan i Karlstad kommun. Gymnasiesärskolan omfattar sex program på nationell nivå:

- Estetiska verksamheter,
- Hälsa, vård och omsorg,
- Administration, handel och varuhantering,
- Hotell, restaurang och bageri,
- Fastighet, anläggning och byggnation samt
- Fordonsvård och godshantering som startades upp i augusti 2018.

Elever på individuella programmen läser utifrån varje elevs speciella behov. Utbildningarna är förlagda på Nobelgymnasiet, Sundsta-Älvkulllegymnasiet och Tingvallagymnasiet.

Kommunens revisorer har med hänsyn till risk och väsentlighet bedömt det angeläget att göra en granskning av nämndens styrning och kontroll av gymnasiesärskolan.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har en ändamålsenlig styrning och kontroll av gymnasiesärskolan. Följande revisionsfråga besvaras:

- Har gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden en ändamålsenlig styrning och kontroll av gymnasiesärskolan?

1.3. Revisionskriterier

De revisionskriterier (bedömningskriterier) som utgjort underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar är huvudsakligen följande:

- Kommunallagen (2017:725)
- Skollagen (2010:800)
- Kommunens styrande och stödjande styrdokument så som reglementen, policys, riktlinjer, planer och rutiner

1.4. Kontrollmål

Följande kontrollmål har varit vägledande i granskningen:

- Nämnden följer upp resultat inom utbildningen, i förhållande till de nationella målen.
- Uppföljningen dokumenteras.
- Utifrån uppföljning och analys vidtar nämnden utvecklingsåtgärder.
- Nämnden fördelar resurser till gymnasiesärskolan utifrån elevernas behov och förutsättningar.
- Nämnden följer upp resursfördelningens effekter på elevernas måluppfyllelse.

1.5. Avgränsning

I tid avgränsas granskningen i huvudsak till år 2019. Granskningen omfattar gymnasiesärskolan. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden är således granskningsobjekt.

1.6. Metod

Granskningen har utförts genom intervjuer och dokumentstudier. Se bilaga 1 för fullständig dokumentförteckning.

Följande funktioner har intervjuats:

- Nämndens presidium (2 personer)
- Skoldirektör
- HR-chef
- Ekonomichef
- Kvalitetsstrateg
- Gymnasiechef
- Rektor från samtliga skolor

Totalt har 18 personer intervjuats.

Ett utkast av rapporten har sakgranskats av de intervjuade.

2. Gymnasiesärskolan i Karlstad

2.1. Organisation

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden är ansvarig nämnd och huvudman för gymnasieverksamheten i Karlstads kommun. Enligt reglementet fullgör nämnden kommunens uppgifter inom det offentliga skolväsendet för gymnasieskolan- och gymnasiesärskolans verksamhet i enlighet med skollagen (2010:800). Nämnden svarar också för det kommunala aktivitetsansvaret enligt skollagen (2010:800), uppdragsutbildning samt korttidstillsyn enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, 9 § 7 punkten, för elever inom gymnasiesärskolans verksamhet.

Nämnden ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt, de föreskrifter som kan finnas i lag eller förordning samt bestämmelserna i nämndens reglemente. Det anges att nämnden ska rapportera till fullmäktige hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret. Rapporteringens omfattning och frekvens styrs av kommunstyrelse eller kommunfullmäktige genom särskilda beslut eller riktlinjer. Nämnden ska vidare som underlag till kommunens samlade årsredovisning till kommunstyrelsen lämna verksamhetsbeskrivning och jämförelser mellan budget och utfall enligt de anvisningar som kommunstyrelsen utfärdar.

Gymnasiesärskolan i Karlstad är förlagd på Nobelgymnasiet och Sundsta-Älvkullegymnasiet samt Tingvalla gymnasiet. Varje skola leds av en gymnasiechef tillsammans med två eller flera rektorer sedan förvaltningsorganisationen ändrades 1 juli 2018 och befattningen biträdande rektorer togs bort.

3. Granskningsresultat

3.1. Uppföljning av resultat i förhållande till de nationella målen

3.1.1. Iakttagelser

Inom gymnasieverksamheten finns en upparbetad struktur för det systematiska kvalitetsarbetet som även omfattar gymnasiesärskolan. I intervju uppges att huvudmannen och skolenheterna arbetar enligt Skolverkets modell¹ med koppling till kommunfullmäktiges mål i den strategiska planen. Nämnden har inte antagit några egna riktlinjer utöver de processbeskrivningar och skrifter som Skolverket har tagit fram. Förvaltningen har däremot tagit fram mallar för uppföljning och utvärdering av verksamheten på enhetsnivå för att skapa en likvärdig struktur för det systematiska kvalitetsarbetet.

Enligt årshjulet ska de nationella målen följas upp genom en kvalitetsuppföljning i mars varje år. Detta bekräftas av vår granskning av nämndens sammanträdesprotokoll. Kvalitetsuppföljningen sker per enhet och sammanställs även för verksamheten som helhet. I kvalitetsuppföljningen beskrivs utvecklingen för både gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Som exempel beskrivs verksamheternas arbete med det systematiska kvalitetsarbetet, rektors ledarskap, trygghet och studiero, undervisningen samt bedömning och betygsättning.

I intervju framkommer att strukturen för uppföljning av verksamheternas utveckling har funnits på plats sedan flera år tillbaka, men att formen har förändrats över tid. Som exempel nämns att analysarbetet har utvecklats och att fokus på de nationella målen har ökat. Det nämns även att nämnden arbetar aktivt för att förbättra sitt styr- och ledningssystem. Det uppges att nämnden tillsammans med förvaltningen har arbetat för att minska antalet nämndmål eftersom flera av de nuvarande 22 målen inte har någon koppling till undervisningen. Inför 2020 har nämnden arbetat fram sex mål som har en tydligare koppling till de nationella målen för utbildningen.

Intern kontroll

I intervju framkommer att särskilt viktiga åtgärder för kvalitetsutveckling kontrolleras inom ramen för nämndens internkontroll som bygger på nämndens väsentlighetsanalys. Internkontrollplanen består av utvalda kontrollområden, bedömningen i väsentlighetsanalysen, ansvarig tjänsteman och när uppföljningen ska rapporteras till nämnden. I internkontrollplanen för 2019 lyfts tio kontrollområden med tillhörande kontrollmoment. Kontrollmomenten för 2019 bygger bland annat på de brister som Skolinspektionen uppmärksammade i sin regelbundna tillsyn som utfördes 2018. Följande sex kontrollmoment har en koppling till kontrollområdet verksamhet och kvalitet:

- Kontroll närvaroregistrering.
- Kontroll att åtgärder för att tillförsäkra gymnasieelever och gymnasiesärskoleelever en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.
- Kontroll att elever som har rätt till modersmålsundervisning får det tillgodosett.
- Kontroll att studiehandledning på modersmålet hanteras korrekt och att elever i behov av studiehandledning får det tillgodosett.
- Kontroll att information till nämnden om rutinerna kring elevvårdskonferenser genomförts.
- Kontroll att information till nämnden om rutiner kring gallring av personuppgiftshantering samt granskning att rapportering till nämnden om inträffade personuppgiftshantering skett.

I intervju framkommer att trygghet och studiero har varit svårt att utvärdera inom gymnasieskolan då det kräver att eleverna tillfrågas och kan utvärdera med hög kvalitet. Gymnasiesärskolenheter-

¹ Skolverkets modell för det systematiska kvalitetsarbetet består av fyra processteg; analysera, planera, genomföra och följa upp.

na har tidigare använt samma struktur som gymnasieskolan, men detta uppges inte ha fungerat tillfredställande. Förvaltningens kommunikationspedagog fick därför i uppgift att utveckla uppföljningsrutinen för gymnasieskolan vilket resulterade i att uppföljningen numera sker med hjälp av bilder.

3.1.2. Bedömning kontrollmål 1: Nämnden följer upp resultat inom utbildningen, i förhållande till de nationella målen.

Enligt Skollagen (2010:800) ska huvudmannen systematiskt följa upp och utvärdera verksamheten. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de nationella målen uppfylls.

Granskningen visar att nämnden följer upp resultat inom utbildningen i förhållande till de nationella målen en gång per år. Vi anser att detta är för sällan. Vi anser även att de kommunala målen har för stort utrymme i förhållande till de statliga målen. Att nämnden och förvaltningen arbetar med att utveckla detta i och med framtagandet av de kommunala målen för år 2020, anser vi är positivt.

Vi bedömer att kontrollmålet delvis är uppfyllt.

3.2. Uppföljningen dokumenteras

3.2.1. Iakttagelser

Enligt kommunens anvisningar för uppföljning ska nämndens strategiska plan följas upp i samband med delårsbokslut och årsbokslut. Budgeten ska följas upp genom tertialuppföljning med helårsprognos efter april, delårsbokslut efter augusti och årsbokslut efter december. Utöver detta ska varje budgetansvarig chef genomföra en ekonomisk uppföljning varje månad samtidigt som gymnasieförvaltningen ska redovisa månatlig uppföljning med helårsprognos till kommunledningskontoret. De nationella målen ska följas upp i den årliga kvalitetsuppföljningen i mars.

Vår granskning av nämndens sammanträdesprotokoll visar att de nationella målen samt nämndens strategiska plan och budget har följts upp i enlighet med anvisningarna samt att uppföljningen dokumenteras.

Dokumentationen av uppföljningen av gymnasieskolorna sker inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet.

3.2.2. Bedömning kontrollmål 2: Uppföljningen dokumenteras.

Granskningen visar att uppföljningen av de nationella målen dokumenteras i den uppföljning som genomförs.

Vi bedömer att kontrollmålet är uppfyllt.

3.3. Vidtagande av utvecklingsåtgärder

3.3.1. Iakttagelser

Som tidigare beskrivits i avsnitt 3.2 visar vår granskning av nämndens sammanträdesprotokoll att de nationella målen samt nämndens strategiska plan och budget har följts upp i enlighet med kommunens anvisningar för uppföljning. Av protokollen framgår även att skoldirektören och andra företrädare från verksamheten medverkar vid majoriteten av sammanträdena, vilket gör det möjligt för ledamöterna att löpande ställa frågor direkt till verksamheten.

I samband med att *Årsredovisningen 2018* godkändes av nämnden 2019-02-13 fick nämnden ta del av måluppföljning för nämndens samlade verksamhet och årsredovisning per enhet. Av *Måluppföljningen 2018* framkommer vilka aktiviteter som har genomförts under året för att bidra till nämndens måluppfyllelse. Någon bedömning av måluppfyllelsen görs inte. Det framkommer inte heller några förslag på åtgärder i de fall måluppfyllelsen kan ses som bristande. För sju av nämndens mål saknas indikatorer.

Vidare framgår av nämndens årsredovisning 2018 att nämnden bedriver ett ständigt kvalitetsutvecklingsarbete med fokus på ökad måluppfyllelse för eleverna genom årlig kvalitetsredovisning för gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Av *Kvalitetsuppföljningen för verksamhetsåret 2018* framgår följande planerade utvecklingsåtgärder för 2019:

- Förvaltningen kommer att via internkontroll och kvalitetsuppföljning över tid följa upp de områden där Skolinspektionen påtalat brister.
- Att i samverkan med Skolverket i tre års tid genomföra projektet "Samverkan för bästa skola" som genom insatser som stärker skola och huvudman i arbetet att planera, följa upp och utveckla utbildningen efter de behov och mål som finns. Projektet startade i januari 2019 och skolan som är kopplad till projektet är Tingvallagymnasiet. Arbetet på huvudmannanivå kommer dock att beröra alla enheter.
- Det nya introduktionsprogrammet "Programinriktat val" som träder i kraft den 1 juli 2019 syftar till att elever ska få en utbildning som är inriktad mot ett specifikt nationellt program. Eleven ska så snart som möjligt kunna antas till det nationella programmet och förhoppningsvis kommer det att leda till en snabbare och mer effektiv väg till en gymnasieexamen.
- Fortsatt arbete kring pedagogiskt ledarskap och skolutveckling inom ledningsgruppen.
- Studiehandledning på modersmål.
- Se över resursfördelningen på gymnasiesärskolan utifrån de olika behov som kommer att finnas i framtiden.

I uppföljningen presenteras även specifika åtgärder för gymnasiesärskolans utveckling inom området trygghet, studiero och kränkande behandling. Det anges att fortsatt uppföljning krävs för att kontrollera att de vidtagna åtgärderna följs samt att det behövs fler riktade uppföljningar inom gymnasiesärskolan. Det fastställs också att frågeställningar, enkäter och metoder ska utvecklas i nära samarbete med gymnasiesärskolans kommunikationspedagog.

Enligt intervju har kommunikationspedagogen under året genomfört de planerade åtgärderna avseende förvaltningens uppföljningsmetoder med ett positivt resultat. Det framkommer också att samordningen av timplanerna har gett avsedd effekt. Samordningen innebär att de gymnasiesärskolegemensamma kurser läses i samma årskurser vilket förenklar flytt mellan programmen, något som tidigare varit problematiskt då elever tenderar att byta program efter påbörjad utbildning. Samordningen av timplanerna har pågått i tre år.

Under året har nämnden även beslutat om en ny organisation för gymnasiesärskolans nationella program². Beslutet syftade till att möta ett ökat behov av platser inom gymnasiesärskolans nationella program och nå en ökad samordning mellan närbesläktade program inom gymnasiesärskolan och gymnasieskolan. Beslutet innebar att gymnasiesärskolans verksamhet vid Nobelgymnasiet inte flyttade till Sundsta-Älvkulle gymnasiet, och att programmen *Administration, handel och varuhantering, Hotell, restaurang och bageri* samt *Vård, hälsa och omsorg* ska förflyttas till Tingvallagymnasiet senast 2021/2022. Därutöver gavs skoldirektören i uppdrag att utarbeta en ny och anpassad organisation för ledning och styrning av gymnasiesärskolan.

Skolinspektionens regelbundna tillsyn

Under våren 2018 genomförde Skolinspektionen tillsyn av gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Vid tillsynen upptäcktes brister vilket föranledde huvudmannabeslut avseende gymnasiesärskolan och skolbeslut avseende gymnasiesärskolan på Nobelgymnasiet och Sundsttagymnasiet. På huvudmannanivå identifierades brister avseende det systematiska kvalitetsarbetet. Det framkom att det inte fanns någon sammanställd och dokumenterad uppföljning av varken kunskapsresultat eller resultat av arbetet för trygghet och studiero. Huvudmannen hade inte heller analyserat några sådana resultat och inte heller beslutat om och planerat för åtgärder som är nödvändiga utifrån resultaten för att utveckla verksamheten. Vid tillsynen framkom även att det vid

² Beslutet fattades vid nämndens sammanträde den 13 februari 2019.

gymnasiesärskoleenheterna saknades ett systematiskt kvalitetsarbete som kan ligga till grund för huvudmannens systematiska kvalitetsarbete.

På skolnivå identifierades brister inom Sundstagsgymnasiet avseende arbetsplatsförlagd lärande (APL), trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling, förutsättningar för lärande och trygghet samt styrning och utveckling av verksamheten. Inom Nobelgymnasiet identifierades brister på skolnivå avseende styrning och utveckling av verksamheten.

Vid uppföljningen som Skolinspektionen gjorde i mars 2019 konstaterades att alla ovanstående brister var avhjälpna.

I intervju med förvaltningsledningen framhålls att enheterna genomfört ett omfattande arbete för att förbättra verksamheternas dokumentation av elevernas utveckling, även de som inte får betyg. I intervju framkommer också att nämnden redan innan skolinspektionens tillsyn hade identifierat en av bristerna. Innan tillsynen hade nämnden fattat beslut om att avveckla det estetiska programmet på Sundstagsgymnasiet eftersom det hade uppmärksammats att eleverna hade svårt att få APL-platser.

Av nämndens sammanträdesprotokoll framkommer att nämnden löpande under 2018 och 2019 tagit del av information om Skolinspektionens tillsyn och utvecklingsarbetet med att åtgärda bristerna.

3.3.2. Bedömning kontrollmål 3: Utifrån uppföljning och analys vidtar nämnden utvecklingsåtgärder.

Enligt kommunallagen (2017:725) ska nämnderna var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. Nämnderna ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Vi konstaterar att nämnden har fått uppföljning av verksamheten rapporterad under året. I uppföljningen har det framkommit brister som i vissa sammanhang har resulterat i åtgärder från nämnden. Det har även förekommit att brister har rapporterats i uppföljningen utan att nämnden vidtagit åtgärder. I de sammanhang där åtgärder har vidtagits framgår det inte tydligt att åtgärderna har följts upp och utvärderats för att säkerställa att de gett avsedd effekt.

Vi bedömer att kontrollmålet är delvis uppfyllt.

3.4. Resursfördelning utifrån elevernas behov och förutsättningar

3.4.1. Iakttagelser

Nämndens interna resursfördelningsmodell reviderades inför budgetåret 2018. Revideringen föregicks av en utredning som visade att modellen missgynnade de gymnasiala yrkesprogrammen vilket ledde till att verksamheterna hade svårt att skapa en ekonomi i balans. Den nya modellen tar hänsyn till programmens struktur, antal platser och inriktningar.

Resurstilldelningen till skolenheterna består av ett elevanslag per elev och program. Elevanslaget per elev multipliceras med det budgeterade antalet elever per program för att få fram det totala elevanslaget till skolan. Budgeteringen av antalet elever i kommunens gymnasieskolor och gymnasiesärskolor bygger på kommunens demografiprognoser samt en bedömning av hur många ungdomar i gymnasieåldern som väljer kommunens olika utbildningar. Därefter adderas ersättning för lokaler, städ och kapitalkostnader. Tillsammans med skolans övriga intäkter utgör detta skolenhetens totala utrymme. Varje enskild rektor upprättar därefter en egen intern budget och fördelar sina resurser enligt skolans behov.

Elevanslagets uppbyggnad skiljer sig åt mellan gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Elevanslaget till gymnasiesärskolan bygger på kostnader för undervisning per elev, läromedel och ut-

rustning, skolledningsresurs, elevhälsa samt elevassistent och övrigt. Enligt internbudgeten 2019 har elevanslaget till gymnasiesärskolans enheter tilldelats enligt följande principer:

Tabell 1: Tilldelningsprinciper budget 2019³

Undervisning	Undervisningskostnaden baseras på ett nyckeltal beräknat på antal elever per lärare beroende på programmets struktur, ett schabloniserat, antalet elever enligt beslutad organisation samt antalet beslutade inriktningar per program och ett produktionsmått per lärare. Produktionsmålet per lärare är till skillnad mot gymnasieskolan samma för alla lärare inom gymnasiesärskolan. Den genomsnittliga lärarkostnaden divideras sedan med nyckeltalet vilket ger lärarkostnaden per elev.
Läromedel och utrustning	Kostnaderna för läromedel och utrustning inklusive elevdatorer per program baseras på det ekonomiska utfallet tre senaste åren och indelas i fyra nivåer, som sedan räknas upp med budgetuppräknningen. Programmet tilldelas resurser på den nivå som närmast motsvarar de kostnader programmet haft.
Skolledningsresurs	Skolledningsresurs inklusive kostnader för ekonomifunktion baseras på varje skolas verkliga kostnader, uppräknat med förväntad lönekostnadsökning.
Elevhälsa	Kostnaderna för elevhälsa baseras på de verkliga kostnaderna för elevhälsan på hela förvaltningen, och tilldelas med samma belopp per elev. Introduktionsprogrammen tilldelas ett högre belopp för extra resurser i form av elevstödare.
Elevassistent	Samtliga program förutom IAIND får en tilldelning på 17 400. IAIND får 177 000.
Övrigt	Samtliga program får en tilldelning på 2 000.
Posten undervisning utgör lärarresurser och genererar ett budgeterat nyckeltal på antal elever per lärare. Detta nyckeltal kan sedan jämföras med utfallet som årligen rapporteras till Skolverkets statistik.	

Nämndens fördelningsmodell innehåller ingen form av tilläggsbelopp till kommunala enheter eller viktning utifrån socioekonomiska faktorer. I intervju framkommer att förvaltningen inte har något bra system för socioekonomisk viktning och har därför valt att exkludera detta. Förvaltningen uppger ha tagit kontakt med SCB för rådgivning kring frågan.

I intervju framkommer att resursfördelningsmodellen trots revideringen fortfarande inte är helt ändamålsenlig för gymnasiesärskolans verksamhet. Som exempel nämns att förvaltningen inte är trygga med kostnaden för elevassistent varpå den budgetposten i dagsläget har en rak tilldelning, det vill säga samma ersättning till samtliga program. Vidare framkommer av intervjuerna att antalet elever med behov av elevassistent har ökat de senaste åren och att behovet av elevassistent varierar kraftigt mellan programmen. Det framkommer också att förvaltningen inte är trygga med undervisningskostnaden.

3.4.2. Bedömning kontrollmål 4: Nämnden fördelar resurser till gymnasiesärskolan utifrån elevernas behov och förutsättningar.

Enligt Skollagens (2010:800) 2 kap. 8 b § ska kommunen fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter elevernas olika förutsättningar och behov. Granskningen visar att gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden valde att revidera den interna resurstilldelningen inför 2018. Den nuvarande resursfördelningsmodellen bygger på ett elevanslag per elev och program som sedan multipliceras med det budgeterade antalet elever per program.

I intervju framkommer att tilldelningen till gymnasiesärskolan inte är helt ändamålsenlig, bland annat vad gäller undervisningskostnaden och kostnaden för elevassistent. Att budgetposterna elevhälsa och skolledningsresurs baseras på de faktiska kostnaderna i verksamheten, anser vi är positivt.

Vi bedömer att kontrollmålet är delvis uppfyllt.

³ Tjänsteytrande 2018-11-29, Bilaga 1 Budget 2019 - Intern fördelning. Tabellen är även kompletterad med anteckningar utifrån intervju med förvaltningens ekonomichef och förvaltningsledningen.

3.5. Uppföljning av resursfördelningens effekter på elevernas måluppfyllelse

3.5.1. Iakttagelser

Av *Kvalitetsuppföljningen 2018* framkommer att nämnden valde att fokusera på ett antal åtgärder i det systematiska kvalitetsarbetet under året, däribland uppföljning av den nya resursfördelningsmodellen för gymnasieskolan. Dokumentet innehåller dock ingen uppföljning av den nya resursfördelningsmodellen. Enligt uppgift från skoldirektören genomfördes uppföljningen av resursfördelningsmodellen i samband med årsredovisningen 2018. Av årsredovisningen framkommer att den nya interna resurstilldelningen resulterade i att yrkesprogrammen generellt sett fick en högre tilldelning än de högskoleförberedande programmen. Detta resulterade i att yrkesprogrammen 2018 redovisade en budget i balans. Uppföljningen rör inte resursfördelningens effekter på elevernas måluppfyllelse.

Vidare framkommer av kvalitetsuppföljningen att förvaltningen under 2019 skulle se över resursfördelningen på gymnasiesärskolan. I dokumentet beskrivs att antalet elever inom särskolan som behöver extra anpassningar och stödåtgärder för att klara programmålen förväntas öka varpå resursfördelningen behöver anpassas utifrån de olika behov som kommer att finnas.

Vid vår granskning av nämndens sammanträdes protokoll återfinns ingen redovisning av att en sådan översyn har genomförts under 2019.

3.5.2. *Bedömning kontrollmål 5: Nämnden följer upp resursfördelningens effekter på elevernas måluppfyllelse.*

Skolverket uppger att kommunernas resursfördelning till skolan är ett medel för att nå målet att alla elever ska få tillgång till en likvärdig utbildning av god kvalitet. Det betyder att resursfördelningen ska vara anpassad till elevers olika behov och förutsättningar, vilket fastställs i Skollagen.

Vi kan konstatera att nämnden inte har följt upp den interna resursfördelningens effekter på elevernas måluppfyllelse.

Vi bedömer att kontrollmålet inte är uppfyllt.

4. Revisionell bedömning

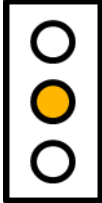
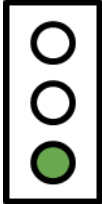
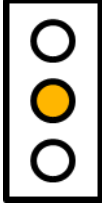
PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Karlstads kommun granskat styrningen och kontrollen av gymnasiesärskolan. Syftet med granskningen är att bedöma om gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har en ändamålsenlig styrning och kontroll av gymnasiesärskolan. Granskningen besvarar följande revisionsfråga:

- Har gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden en ändamålsenlig styrning och kontroll av gymnasiesärskolan?

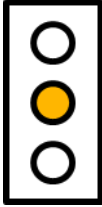
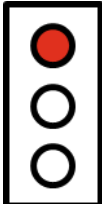
Utifrån granskningen är vår samlade bedömning att gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden delvis säkerställer en ändamålsenlig styrning och kontroll av gymnasiesärskolan.

Bedömningarna grundar sig på iakttagelser och bedömningar för respektive kontrollfråga, vilka framkommer i sin helhet av rapporten. Nedan återfinns en översikt, därefter följer rekommendationer till nämnden.

4.1. Bedömningar mot kontrollmål

Kontrollmål	Kommentar	
Nämnden följer upp resultat inom utbildningen, i förhållande till de nationella målen.	Delvis uppfyllt Nämnden följer upp resultat inom utbildningen i förhållande till de nationella målen en gång per år. Vi anser att detta är för sällan. Vi anser även att de kommunala målen har för stort utrymme i förhållande till de statliga målen. Att nämnden och förvaltningen arbetar med att utveckla detta i och med framtagandet av de kommunala målen för år 2020, anser vi är positivt.	
Uppföljningen dokumenteras.	Uppfyllt Uppföljningen av de nationella målen dokumenteras i den uppföljning som genomförs.	
Utifrån uppföljning och analys vidtar nämnden utvecklingsåtgärder.	Delvis uppfyllt Nämnden har fått uppföljning av verksamheten rapporterad under året. I uppföljningen har det framkommit brister som i vissa sammanhang har resulterat i åtgärder från nämnden. Det har även förekommit att brister har rapporterats i uppföljningen utan att nämnden vidtagit åtgärder. I de sammanhang där åtgärder har vidtagits framgår det inte tydligt att åtgärderna har följts upp och utvärderats för att säkerställa att de gett avsedd effekt.	

Nämnden fördelar resurser till gymnasiesärskolan utifrån elevernas behov och förutsättningar.	Delvis uppfyllt Tilldelningen till gymnasiesärskolan är inte helt ändamålsenlig, bland annat vad gäller undervisningskostnaden och kostnaden för elevassistent. Att budgetposterna elevhälsa och skolledningsresurs baseras på de faktiska kostnaderna i verksamheten, anser vi är positivt.	
Nämnden följer upp resursfördelningens effekter på elevernas måluppfyllelse.	Inte uppfyllt Vi kan konstatera att nämnden inte har följt upp den interna resursfördelningens effekter på elevernas måluppfyllelse.	

4.2. Rekommendationer

Utifrån granskningens resultat rekommenderar vi gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden att:

- Upprätta en löpande uppföljning av resultat inom utbildningen i förhållande till de nationella målen
- Säkerställa att vidtagna åtgärder vid identifierade brister får avsedd effekt.
- Säkerställa att tilldelningen av resurser till gymnasiesärskolan sker utifrån elevernas behov och förutsättningar.
- Följa upp resursfördelningens effekter på elevernas måluppfyllelse.

Bilaga 1 - Dokumentförteckning

Budget 2019 gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Bilaga 1, Budget för Karlstads-Hammarö gymnasieförvaltning, budget 2019 - Intern fördelning, tjänsteyttrande 2018-11-29

Budgetuppföljning med helårsprognos efter 4 månader 2019, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Delårsrapport 2019 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, Tertial 2, jan-aug 2019

Delårsrapport 2019 per enhet

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens reglemente, antagen av KF 2018-12-06

Internkontrollplan 2019 Karlstads-Hammarö gymnasieförvaltning

Kvalitetsuppföljning för verksamhetsåret 2018 Karlstad-Hammarö gymnasienämnd, ej daterad

Kvalitetsuppföljning för verksamhetsåret 2018 Nobelgymnasiet, ej daterad

Kvalitetsuppföljning för verksamhetsåret 2018 Sundstaggymnasiet, ej daterad

Kvalitetsuppföljning för verksamhetsåret 2018 Tingvallagymnasiet, ej daterad

Kvalitetsuppföljning för verksamhetsåret 2018 Älvkullegymnasiet, ej daterad

Måluppföljning 2018 Karlstad-Hammarö gymnasienämnd, ej daterad

Nämndens sammanträdesprotokoll 2018 till och med september 2019

Redovisning av vidtagna åtgärder Tingvallagymnasiet, Dnr 43-2017-5377, 2019-04-29

Reglemente intern kontroll, antaget av KF 2013-11-21

Skolinspektionen, Beslut för gymnasiesärskola efter tillsyn i Karlstads kommun och Hammarö kommun, Beslut 2018-05-22, Dnr 43-2017:5374

Skolinspektionen, Beslut för gymnasiesärskola efter tillsyn i Sundstaggymnasiet i Karlstads kommun, Beslut 2018-04-09, Dnr 43-2017:5388

Skolinspektionen, Beslut efter uppföljning för gymnasiesärskola, efter tillsyn i Karlstads kommun och Hammarö kommun, Beslut 2019-03-07, Dnr 43-2017:5374

Årshjul – uppföljning och resultat GN 2017

Årshjulet GVN

Årsredovisning 2018 för Karlstads-Hammarö gymnasienämnd

Årsredovisning 2018 per enhet

2019-11-13

Maria Jäger, uppdragsledare

Viktor Prytz, projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Karlstad kommuns revisorer enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplanen från den 19 mars 2019. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.